

Sygn. akt I Ca 285/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

| | |
|-----------------|---|
| Przewodniczący: | Włodzimierz Wójcicki |
| Sędziowie: | Wiesława Kozikowska Joanna Rawa (spr.) |
| Protokolant: | Monika Chrzanowska |

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 r. w Łomży

na rozprawie sprawy

z wniosku P. G.

z udziałem P. S., M. S., E. K., W. K. i B. C.

o ustanowienie kuratora spadku

na skutek apelacji uczestników P. S. i M. S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w W. Mazowieckiem

z dnia 27 sierpnia 2013 r., sygn. akt VI Ns 312/13

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i ustanowić M. S. i P. S. kuratorami spadku po J. G. zmarłej dnia 9 kwietnia 1993 r.

Sygn. akt I Ca 285/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zambrowie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w W. Mazowieckiem postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2013r. ustanowił P. G. kuratorem spadku po J. G. zmarłej 9 kwietnia 1993r.

Sąd I Instancji ustalił, że postanowieniem z dnia 14 kwietnia 1994r. Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem w sprawie I Ns 132/94 kuratorem spadku po J. G. ustanowił B. K.. W skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne o powierzchni 18,73 ha położone we wsi W. i składające się z gruntów ornych, użytków zielonych, lasu i siedliska. Kurator sprawował powierzona mu funkcję do dnia swojej śmierci tj. do 8 listopada 2006r. Ze względu na stan zdrowia, już kilka lat przed śmiercią tego kuratora zarówno jego gospodarstwo rolne, jak i spadkowe gospodarstwo prowadził jego syn W. K.. W dniu 17 lipca 2007r. W. K. zaprzestał działalności rolniczej i darował swoje gospodarstwo rolne synowi

A. K., który prowadził także spadkowe gospodarstwo rolne objęte poprzednio kuratela jego dziadka B. K.. W dniu 11 lutego 2012r. A. K. zmarł i spadek po nim objęła żona – M. K., która prowadziła gospodarstwo spadkowe po mężu oraz gospodarstwo rolne objęte kuratela powierzoną B. K., przy pomocy teścia W. K. i P. S.. Po żniwach w 2012r. gospodarstwo objęte kuratelą objęła wnuczka B. M. S. i jej mąż P. S., dokonując orki i zasiewów.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. i P. S. zamieszkują we wsi C., tj. około 4 km od spadkowych gruntów. P. S. jest z wykształcenia magistrem inżynierem mechanikiem, a jego żona ma licencjat z ekonomii. Oboje są zatrudnieni w Spółdzielni (...) w pełnym wymiarze czasu pracy. Oprócz tej pracy P. S. zajmuje się uprawą gruntów rolnych. Jest właścicielem około 10 ha gruntów rolnych, z którą część – położoną około 26 km – wydzierżawia, natomiast część położoną około 14 km uprawia samodzielnie. Uprawia też około 18 ha stanowiących grunty teścia i grunty należące do spadku po J. G.. Ogranicza się do produkcji roślinnej, ma pełny park maszynowy do prowadzenia produkcji na posiadanym areale, w tym cztery ciągniki i maszyny rolnicze. Do spadkowego gospodarstwa rolnego wchodzi około 12 ha gruntów ornych. W bieżącym roku były one w całości obsiane. 12 ha zasiano pszenicą jaro, a 2 ha lucerną. Spadkodawczyni poniosła śmierć w pożarze domu, który nie został odbudowany. Budynki gospodarcze ulegają stopniowemu zniszczeniu, zawaliła się część dachu na stodołę. Siedlisko zarasta krzewami i drzewami. Podatek od gospodarstwa jest opłacany i nie ma zaległości z tego tytułu. Za 2013r. zobowiązania z tego tytułu opłacił P. S.. Do celów podatkowych zadeklarował jako adres zamieszkania W. ul. (...). Dopłaty do gruntów w latach 2004-2007 pobierał W. K., następnie w latach 2008-2011 A. K., a w roku 2012 jego żona M. K.. Uczestnik posiada umiejętność uprawy ziemi i prowadzenia produkcji roślinnej.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 33 ha, położone we wsi G. i jest ono oddalone 11 km od spadkowych gruntów. Zajmuje się produkcją roślinną i zwierzęcą. Ma 50 sztuk bydła w tym 30 krów dojnych. Posiada pełny park maszynowy niezbędny do uprawy gruntów i adekwatny do uprawianej powierzchni. Z wykształcenia jest technikiem rolnikiem, ukończył szkołę rolniczą z wynikiem celującym. Nienagannie prowadzi gospodarstwo rolne ma do tego przygotowanie teoretyczne.

Sąd Rejonowy stwierdził, że dokonując obecnie wyboru osoby kuratora kierował się zasadami zawartymi w dyspozycji art. 667 kpc. i ustaleniami w zakresie nienagannego prowadzenia przez wnioskodawcę własnego gospodarstwa rolnego z uwzględnieniem zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Uznał, że powierzenie tej funkcji P. S. ograniczałoby się do prowadzenia spadkowego gospodarstwa z nastawieniem wyłącznie na produkcję roślinną, jak to było dotychczas. Tymczasem prowadzenie gospodarstwa rolnego w oparciu o produkcję roślinną i zwierzęcą daje szersze możliwości wykorzystywania gruntów i zadbania o ich stan, chociażby poprzez nawożenie substancjami organicznymi uzyskanymi jako nawozy naturalne. Ponadto uczestnik musi dzielić czas pomiędzy zatrudnieniem na pełnym etacie w SM (...), a praca na roli. Ma więc bardziej ograniczone możliwości czasu pracy niż wnioskodawca, który pracuje wyłącznie jako rolnik. Ponadto w ocenie Sądu Rejonowego praca małżonków S. poza rolnictwem wiąże się zapewne z zamieszkiwaniem, przynajmniej okresowym w W. (...), co oddala ich od spadkowego gospodarstwa. Dzisiejszy stan ciągników i maszyn rolniczych nie sprawia zbytnich trudności przy uprawie gruntów w zasięgu 10-15 km, co dotyczy wszystkich zainteresowanych. Ponadto kuratela sprawowana nad spadkiem uwzględniać musi nie tylko uprawę gruntów i czerpanie z nich pożytków, ale także troskę o stan budowli pozostałych na siedlisku, z czym w ocenie Sądu dotychczas nie było najlepiej i to właśnie wnioskodawca ma większe możliwości właściwej troski o stan spadku i daje większą rękojmię właściwego wypełniania funkcji kuratora spadku.

Apelacje od powyższego postanowienia złożyli uczestnicy postępowania M. i P. S.. Zarzucając naruszenie prawa procesowego tj. art. 233§ 1 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego w zakresie wyboru kuratora podnosili, że Sąd Rejonowy pominął okoliczność, że od sierpnia 2012r. do chwili obecnej faktycznie posiadają spadkowe gospodarstwo rolne, użytkują je zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, co pozwala pozytywnie prognozować, w przeciwieństwie do wnioskodawcy, który nigdy tego gospodarstwa nie użytkował; dowolną ocenę, że wykształcenie ich i zatrudnienie w SM (...) przemawia na korzyść wnioskodawcy, który pracuje wyłącznie na gospodarstwie rolnym; dowolne ustalenie, że zamieszkują w W. (...), podczas gdy ich centrum życiowe jest we wsi C., tj. znacznie bliżej niż miejsce zamieszkania wnioskodawcy; jednostronne przyjęcie, że P. G. daje lepszą gwarancję sprawowania kurateli, ponieważ pracuje wyłącznie w rolnictwie pomimo zeznań jego matki, że syn

potrzebuje spadkowych gruntów na rozwinięcie gospodarstwa i jako rodzinie też im się coś należy; dowolną ocenę, że nie dają gwarancji należytej pieczy nad siedliskiem, podczas gdy dotychczas nie mieli żadnego wpływu na jego stan; pominięcie, że jako dwoje kuratorów bardziej zabezpieczają należyłą opiekę nad spadkowym majątkiem, niż sam wnioskodawca; pominięcie, że to M. S. jest rodziną spadkodawczyni tj. prawnuczka jej brata, podczas gdy wnioskodawca jest dalszą rodziną męża spadkodawczyni, który zmarł przed nią i nie dziedziczył spadkowego gospodarstwa rolnego.

Wskazując na powyższe skarżący wnosili o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego i ustanowienie ich kuratorami spadku po J. G., ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji.

Wnioskodawca P. G. wniósł o oddalenie apelacji, a pozostali zainteresowani E. K., W. K. i B. C. nie ustosunkowali się do apelacji.

Sąd Okręgowy w Łomży zważył co następuje:

Apelacja M. i P. S. była uzasadniona, a zawarte w niej zarzuty zasługują na uwzględnienie. Ustalając stan faktyczny i dokonując jego oceny Sąd Rejonowy ograniczył się w zasadzie wyłącznie do oceny i porównania sytuacji zawodowej kandydatów na kuratorów spadku, tj. wnioskodawcy i małżonków S.. Uszła natomiast uwadze Sądu dyspozycja zawarta w art. 667§ 2 kpc i stan faktyczny istniejący od daty ustanowienia kuratorem spadku B. K. do chwili złożenia wniosku przez P. G.. B. K. został ustanowiony kuratorem spadku w 1994r. i do jego śmierci tj. do 2006r. nikt nie kwestionował sprawowania przez niego tej kurateli zwłaszcza w sytuacji, gdy już kilka lat przed jego śmiercią faktycznie sprawował tę kuratelę jego syn W. K.. Jak wynika z akt sprawy Sądu rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem I Ns 132/94 ostatnie sprawozdanie kuratora B. K. pochodzi z lutego 2003r. i od tej daty, po dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego w celu oszacowania przychodów i strat, nie zostały podjęte żadne czynności, a nie budzi wątpliwości, że z mocy wskazanego przepisu prawa zarząd majątkiem spadkowym przez kuratora odbywa się pod nadzorem sądu spadku, a do sprawowania zarządu majątkiem zastosowanie przepisy art. 933 i art. 935-941 kpc. Skoro od 2003r. nadzór ten nie był sprawowany przez sąd, od tej daty faktycznie zmieniały się osoby władające spadkowym gospodarstwem rolnym, a należące do kręgu rodziny generacyjnej ustanowionego kuratora spadku i nikt tego faktu nie kwestionował, nie zarzucał nieprawidłowego zarządu spadkiem, nie ma obecnie żadnych podstaw, aby uwzględnić wniosek P. G. tylko z tego względu, że chce on powiększyć swoje gospodarstwo. Najpierw musiałoby zostać wykazane, że małżonkowie S. niewłaściwie zarządzają majątkiem spadkowym, a dopiero wówczas można byłoby porównywać kandydatów na kuratorów i dokonywać spośród nich właściwego wyboru. Skarżący wykazali w jaki sposób, naturalny poprzez przekazywanie w rodzinie, weszli w użytkowanie spadkowego gospodarstwa rolnego i czynili to wprawdzie nieformalnie, ale w sposób, którego obiektywnie nie można zakwestionować. Nie zostało bowiem wykazane, że gospodarstwo spadkowe pod zarządem wnioskodawcy jako kuratora przynosiłoby wyższe dochody i byłoby przez niego lepiej zarządzane. Rozważania Sądu I Instancji na ten temat są czysto teoretyczne i niczym nie uprawnione. Ponadto skoro Sąd nie kwestionuje kwalifikacji i możliwości skarżących do dalszego sprawowania kurateli, nie sprawował przez 9 lat właściwego nadzoru nad tym zarządem majątkiem spadkowym przez ustanowionego kuratora spadku, nie ma obecnie żadnych podstaw do ustanowieniem kuratorem P. G. tylko z tego względu, że wystąpił z takim wnioskiem. Uchybienia w wykonywaniu nadzoru wynikającego z art. 667§ 2 kpc nie dają obecnie Sądowi uprawnień do wysuwania tezy, że dotychczasowy zarząd mógł być lepiej sprawowany. Odległość od miejsc zamieszkania zainteresowanych, koneksje rodzinne między nimi wskazują, że wnioskodawca i jego rodzina generacyjna wiedziała o śmierci kuratora spadku i przez 7 lat nie była zatroskana o majątek spadkowy. Dlatego nie można pominąć treści zeznań w charakterze świadka matki wnioskodawcy, że zainteresowanie jego wynikało z chęci powiększenia arealu swoich gruntów. Nie jest to jednak w istniejącym stanie faktycznym wystarczająca przyczyna do ustanowienia wnioskodawcy kuratorem spadku po J. G.. Skarżący wykazali w jaki sposób weszli w zarząd majątkiem spadkowym, wykonują go należycie i spełniają warunki do ustanowienia ich kuratorami spadku. Dywagacje na temat przemawiających na ich niekorzyść okoliczności w zakresie wykonywania pracy zawodowej także poza rolnictwem,

nastawienie gospodarstwa na produkcję roślinną, czy wskazanie do celów podatkowych adresu w W. (...) nie wskazują, aby nie dawali oni gwarancji właściwego wykonywania kurateli nad spadkiem po J. G..

Dlatego uwzględniając powyższe okoliczności i podzielając zarzuty zawarte w apelacji, na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13§ 2 kpc Sąd Okręgowy zamienił zaskarżone postanowienie i orzekł jak na wstępie.